

Landbruks- og matdepartementet
v/ statsråd Nils Kristen Sandtrøen

postmottak@lmd.dep.no

Vår ref.:
2025/2017

Deres ref.:

Dato:
28.05.2025

Prop. 149 S (2024-2025) Endringer i statsbudsjettet 2025 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2025)

Næringskomiteen har startet behandlingen av Prop. 149 S om jordbruksoppgjøret for 2025. I forbindelse med behandlingen av saken ønsker komiteen å stille følgende spørsmål, fremmet av medlemmene i Høyre:

1. Ber departementet anslå økonomisk ramme for jordbruksavtalen med disse forutsetningene: (a) gjennomsnittlig industriarbeiderlønn som sammenligningsgrunnlag for inntekstberegningen fremfor gjennomsnittlig lønnsinntaker, (b) normering på hhv. 20 og 43 %, (c) tetting av eventuelt inntektsgap på hhv. 1/6, 1/5 og 1/3, (d) samme målpris og overførte midler som i Prop. 149 S (2024-2025). Hva ville endret verdi av jordbruksfradraget, rammen på oppgjøret og anslått inntektsmulighet per årsverk for 2025 til 2026 i kroner og prosent være? Vis beregningen i tabellform.
2. Ber departementet anslå økonomisk ramme for jordbruksavtalen med hhv. disse forutsetningene a) Industriarbeiderlønn som sammenligningsgrunnlag, b) familieårsverk på 1810 timer, c) familieårsverk på 1845 timer og d) familieårsverk på 1880 timer. Ta utgangspunkt i samme normering, målpris og overførte midler som i Prop. 149 S (2024-2025). Hva ville endret verdi av jordbruksfradraget, rammen på oppgjøret og anslått inntektsmulighet per årsverk for 2025 til 2026 i kroner og prosent være? Vis beregningen i tabellform.
3. Hva er gjennomsnittsinntekten for gårdbrukere med jordbruk som fulltidsyrke?
4. Hva er den beregnede inntektsforskjellen med sammenligningsgruppen dersom det bare tas utgangspunkt i gårdbrukere som har fra 80% eller mer av inntekten sin fra jordbruk?

5. Ber om tall for øvre og nedre kvartil av netto næringsinntekt fra jordbruk i Norge, og andelen av bønder som jobber hhv. heltid og deltid med jordbruk i de to kvartilene.
6. Hvor stor andel av kosten til storfe og kyr i de tre nordligste fylkene kommer fra dyrenes beiting? Ber om at svaret gis for hvert enkelt av fylkene.
7. Hva er gjennomsnittsprisen for et løsdriftsfjøs i hhv. Nordland, Troms og Finnmark, og hvor stor andel av finansieringen dekkes i snitt av det offentlige i hvert av de tre fylkene?
8. Hva er dekningsgraden for hhv. Nordland, Troms og Finnmark? Ber om en oversikt som viser både med og uten melkeproduksjon.
9. Gitt en situasjon hvor leveransen av korn, grovfôr og kraftfôr til Finnmark skulle stoppe opp. På hvilket nivå ville melk- og kjøttproduksjonen i fylket vært mulig å videreføre over tid uten disse innsatsvarene? Ber om at svaret gis med utgangspunkt i hver av de fire årstidene for å ta hensyn til beitesesong og grasproduksjon når det er mulig og ikke.
10. Hva har produktivitetsveksten i landbruket vært de siste 10 årene? Ber om en oversikt som viser for hvert år og totalt sett, og med tilsvarende tall for industrien for øvrig.
11. Ber om en fylkesvis oversikt over hvordan konsumet av kraftfôr i jordbrukssektoren fordeler seg samt hva det i prosent utgjør av de ulike husdyrenes kosthold i hvert av de ulike fylkene.
12. Viser til tabell 1.12 i sluttprotokollen. Ber om en oversikt over hvordan de samlede overføringene fordeler seg i prosent fordelt på hhv. kjøtt og melkeproduksjon (direkte eller indirekte), frukt- grønt- og kornproduksjon og andre tiltak.
13. Viser til Tabell 3.1 Norskprodusert andel av matvareforbruket på energibasis, i prosent. Hva er norskandelen av matvareforbruket målt i proteinbasis?
14. Viser til tabell 3.3 om viser at bygg dyrkes på over halvparten av kornarealet i Norge. Anslagsvis hvor mye av bygget som produseres går til matproduksjon i Norge, og hvilken er prosentandelen utgjør det av andelen energi (ref. Tabell 3.1)?
15. Hva ville hhv. selvforsyningsgraden og dekningsgraden i Norge teoretisk vært dersom alt bygget som dyrkes i Norge ble benyttet som matkorn i stedet for brukt å bli brukt som dyrefôr?
16. I vanlig norsk potetgullproduksjon, hva er anslagsvis den norskproduserte andelen av matvarene (poteter og fritrylje) til produksjonen målt i energibasis?
17. Hva er årlig prosentvis lønnsvekst i Norge og årlig prosentvis inntektsvekst for bøndene? Ber om en tabell for årene 2021-2025
18. Det vises til tabell 4.1 Gul bok 2025. Ber om en tabell over statens utgifter til landbruk og mat i årene 2010-2025, i mrd. faste 2025-kroner og mrd. kroner nominelt.

På grunn av den videre behandlingen i komiteen er vi nødt til å sette torsdag 5. juni kl. 12:00 som frist. Departementet kan gjerne svare på spørsmålene fortløpende.

Vi ber om at svaret sendes samantha.hafting@stortinget.no og naering@stortinget.no.

Med vennlig hilsen

Erling Sande
komitéleder

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2025/2017

Vår ref
25/1352-

Dato
5. juni 2025

Svar på spørsmål til statsråden fra næringskomiteen - Prop. 149 S 2024-2025 Endringer i statsbudsjettet 2025 - Jordbruksoppgjøret 2025

Jeg viser til spørsmål fra Næringskomiteen v/Høyres fraksjon i brev av 28.05.25. Her følger svar på spørsmålene.

1. Ber departementet anslå økonomisk ramme for jordbruksavtalen med disse forutsetningene: (a) gjennomsnittlig industriarbeiderlønn som sammenligningsgrunnlag for innteksberegningen fremfor gjennomsnittlig lønnsinntaker, (b) normering på hhv. 20 og 43 %, (c) tetting av eventuelt inntektsgap på hhv. 1/6, 1/5 og 1/3, (d) samme målpris og overførte midler som i Prop. 149 S (2024-2025). Hva ville endret verdi av jordbruksfradraget, rammen på oppgjøret og anslått inntektsmulighet per årsverk for 2025 til 2026 i kroner og prosent være? Vis beregningen i tabellform.

Jeg tar utgangspunkt i de tekniske forutsetningene for utvikling i kostnader og inntekter m.v. som ikke er avtalebestemt som i Prop. 149 S. Ramma i den inngåtte avtalen omtalt i Prop. 149 S vil gi en jordbruksinntekt som er 56 700 kroner over industriarbeiderlønn. Differansen tilsvarer en ramme på som er 1560 mill. kroner lavere enn i Prop 149 S. Dvs. at rammen for oppgjøret kunne vært om lag -450 mill. kroner.

Dersom normeringsfaktoren på 20% økes til 43% vil det kunne legges til rette for en normert jordbruksinntekt som for industriarbeidere med en ramme som er om lag 4475 mill. kroner lavere enn i Prop 149 S. Dvs. at rammen for oppgjøret kunne vært om lag -3370 mill. kroner.

Som disse tallene viser vil forutsetningene i punkt a) og b) gjøre at inntektsgapet vil være negativt. Det er dermed ikke grunnlag for beregninger som i punkt c).

2. Ber departementet anslå økonomisk ramme for jordbruksavtalen med hhv. disse forutsetningene a) Industriarbeiderlønn som sammenligningsgrunnlag, b) familieårsverk på 1810 timer, c) familieårsverk på 1845 timer og d) familieårsverk på 1880 timer. Ta utgangspunkt i samme normering, målpris og overførte midler som i Prop. 149 S (2024-2025). Hva ville endret verdi av jordbruksfradraget, rammen på oppgjøret og anslått inntektsmulighet per årsverk for 2025 til 2026 i kroner og prosent være? Vis beregningen i tabellform.

Tabell 1. Effekt av ulike definisjoner av et årsverk i jordbruket.

Timer/årsverk	Fam.årsverk	Faktor	Sml.inntekt Kr/fam.årsverk	Diff. industri	Endret ramme, mill. kroner
1755	33 000	1,000	715 900	56 647	-1 558
1810	31 997	1,031	738 336	79 083	-2 109
1845	31 390	1,051	752 613	93 360	-2 442
1880	30 806	1,071	766 890	107 637	-2 763

I alle alternativene er det regnet at jordbrukets sammenligningsinntekt skal endres fra BFJs tall for 2025 (med 1810 timer per årsverk) til industriarbeiderlønn i 2026. Det vil i alle alternativer i tabellen over gi en inntektsreduksjon per familieårsverk på knapt 5 prosent, men med svært forskjellige rammer og forskjellig antall årsverk i 2026, per definisjon.

3. Hva er gjennomsnittsinntekten for gårdbrukere med jordbruk som fulltidsyrke?

Jordbrukspolitikken har ikke noen operativ definisjon av fulltids-/heltidsbønder. Det kan defineres som alle brukere som utfører mer enn ett årsverk, uavhengig av inntekten. Det krever imidlertid arbeidsforbruksundersøkelser, som SSB bare gjør hvert 10 år. Det kan gis en illustrasjon på spørsmålet ut fra hvor mye av brukerens inntekt som er næringsinntekt fra jordbruk. Spørsmålet er forelagt SSB. Tabellen under viser gjennomsnittlig netto næringsinntekt fra skattemeldingene hos hovedbrukerne i personlig drevne jordbruksforetak (ENK) med hhv. 80% og 90% av inntekten fra jordbruk.

Tabellen omfatter altså den delen av inntekten fra foretaket som er ført på hovedbrukerens skattemelding. Dette er et annet inntektsbegrep enn det som benyttes i jordbruksoppgjøret til sammenligning med «andre grupper». I den næringsinntekten er ikke næringsgjeld trukket fra, fordi husholdningsgjelda ikke splittes i næringsgjeld og privat gjeld i skattemeldingen for ENK. Videre er ikke inntekten relatert til arbeidsomfang. I gjennomsnitt viser arbeidsforbruksundersøkelsene at hovedbrukeren jobber om lag 0,6 årsverk i foretaket.

Tabell 2. Gjennomsnittlig næringsinntekt for gårdbrukere, etter andel av inntekten fra jordbruk.

	Antall bønder 2022	Gjennomsnittlig netto-næringsinntekt kr. 2022	Antall bønder 2023	Gjennomsnitt netto- næringsinntekt kr, 2023
Bønder med 80% av bruttoinntekt som næringsinntekt fra jordbruk	5 765	897 130	5 321	903 226
Bønder med 90% av bruttoinntekt som næringsinntekt fra jordbruk	4 019	913 452	3 765	913 576

4. Hva er den beregnede inntektsforskjellen med sammenligningsgruppen dersom det bare tas utgangspunkt i gårdbrukere som har fra 80% eller mer av inntekten sin fra jordbruk?

Spørsmålet kan ikke besvares, fordi det ikke finnes løpende data på foretaksnivå med et inntektsbegrep som kan sammenlignes med lønn, slik forutsetningene for slik sammenligning er lagt fra Stortinget. Det foreligger heller ikke årlige arbeidsforbruksregistreringen. Jf. for øvrig svaret på spørsmål 3.

5. Ber om tall for øvre og nedre kvartil av netto næringsinntekt fra jordbruk i Norge, og andelen av bønder som jobber hhv. heltid og deltid med jordbruk i de to kvartilene.

Iflg. SSB var median i første kvartil (p12,5) minus 52 800 kroner, og median i øvre kvartil (p87,5) var 711 800 kroner i 2023. Det foreligger ikke arbeidsforbruksregistreringer for alle foretak som trengs for å kunne besvare andre del av spørsmålet.

6. Hvor stor andel av kosten til storfe og kyr i de tre nordligste fylkene kommer fra dyrenes beiting? Ber om at svaret gis for hvert enkelt av fylkene.

Fôr til storfe kan deles i kraftfôr og grovfôr. Kraftfôrandelen varierer ikke mye mellom fylker i Norge, den er nær 45%, og et par prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet i Nord-Norge. Nå måles kraftfôrforbruket som kg kraftfôr per 100 kg energikorrigert melk. Dette tallet var 31 som gjennomsnitt for landet i 2024 (og det har vært stabilt 30 eller 31 siste 11 år), for Nordland 33, for Troms 32 og for Finnmark 34. Kilde: Statistikkksamling fra Ku- og Geitekontrollen 2024, tabell K9A

Resten av fôret er grovfôr som kan deles i beiting (dyra høster graset selv) eller maskinelt høstet grovfôr som tildeles gjennom året i tillegg til beiting. Det meste av grovfôret (i hele landet) vil være høstet grovfôr (oftest rundballer). Beitesesongen er kort i Norge. I Sør-Norge typisk tre sommermåneder. I Nord-Norge kanskje bare to. Spesielt for melkekyr blir ikke alt grovfor opptatt gjennom beiting heller gjennom beitesesongen, fordi dyr som skal melkes kan beite i begrenset avstand til fjøset. Mer informasjon i NIBIO-rapport Vol. 5, nr. 140 2019.

Et grovt anslag for andelen av fôret som kan beites i Nord-Norge: 55% grovfôr * 8/52 gir maksimalt 8-9 prosent av fôret for melkekyr. Kravet til beitetid er riktignok 12 uker, men ikke alle dyr vil ha alt grovfôropptak fra beite selv om de går ute nær fjøset. For andre storfe kan grovfôrandelen være høyere og beiteandelen og beitemulighetene (avstanden til fjøs) bedre. Dyrene kan få mer ut av beitetiden og trenger ikke tilleggsfôring i beitetiden. 20 prosent kan være maksimal beiteandel for andre storfe i Nord-Norge.

7. Hva er gjennomsnittsprisen for et løsdriftsfjøs i hhv. Nordland, Troms og Finnmark, og hvor stor andel av finansieringen dekkes i snitt av det offentlige i hvert av de tre fylkene?

Jeg har hentet inn tall for innvilgede saker fra Innovasjon Norge for 2024 og 2025. Det gjelder totalt 20 innvilgede prosjekter. Tabellen under viser gjennomsnittstall per fylke. Antall årskyr er inkludert i oversikten.

Tabell 3. Gjennomsnittlig kostnadsoverslag og innvilget tilskudd til melkekufjøs i Nordland, Troms og Finnmark i 2024 og 2025

	Kostnadsoverslag, kr	Tilskudd, kr	Antall årskyr	% tilskudd	Kostnad pr. årsku, kr
Nordland	12 105 583	6 010 475	36	49,44 %	367 978
Troms	14 727 000	6 885 167	42	47,86 %	372 130
Finnmark	21 116 900	10 757 500	40	51,23 %	536 251

8. Hva er dekningsgraden for hhv. Nordland, Troms og Finnmark? Ber om en oversikt som viser både med og uten melkeproduksjon.

Dekningsgrad betyr vanligvis selvforsyningsgrad pluss det som eksporteres. NIBIO har ikke gjort, og kjenner ikke til at slike beregninger er gjort på fylkesnivå i Norge, bare på nasjonalt nivå. En alternativ tolkning av spørsmålet er andelen egenprodusert fôr til grovfôretende husdyr. Om en antar at kraftfôr importeres til fylkene og grovfôr produseres i nærområdene vil andelen lokalt produsert fôr være drøyt 50 prosent.

9. Gitt en situasjon hvor leveransen av korn, grovfôr og kraftfôr til Finnmark skulle stoppe opp. På hvilket nivå ville melk- og kjøttproduksjonen i fylket vært mulig å videreføre over tid uten disse innsatsvarene? Ber om at svaret gis med utgangspunkt i hver av de fire årstidene for å ta hensyn til beitesesong og grasproduksjon når det er mulig og ikke.

NIBIO har gjort analyser i rapporten: Økonomien i grasbasert melk- og kjøttproduksjon i Nord-Norge, jf. spm. 6. Analysene i rapporten viser at en omlegging til grasbasert produksjon uten bruk av kraftfôr vil ha merkbare økonomiske konsekvenser, men at effektene varierer mye mellom de ulike produksjonene. Produksjoner hvor det i utgangspunktet benyttes

forholdsvis lite kraftfôr vil være enklest å endre til grasbaserte produksjoner. Dette gjelder i hovedsak produksjon av storfe- og sauekjøtt. Disse vil også i størst grad kunne kompensere for inntektstapet ved omlegging til grasbasert produksjon, ved å benytte seg av de ledige arealressursene som finnes i de tre fylkene. Her kan man også anta at enkelte produsenter allerede benytter mindre enn 10 prosent kraftfôr i sin produksjon.

Grasbasert melkeproduksjon på både storfe og geit viser seg derimot å være utfordrende både økonomisk, men også helsemessig for dyrene. En omlegging til grasbasert produksjon reduserer avdråttene per årsku med henholdsvis 53 og 45 prosent for alternativene med 0 og 10 prosent kraftfôr. På kort sikt vil da produksjonen halveres. Dette kan på lengre sikt (langvarig isolasjon) kompenseres med å øke antall melkekyr. Kjøttproduksjon kan i stor grad opprettholdes, men framføringen tar lengere tid.

Produksjonen vil ikke variere mye mellom årstider. NIBIO forutsetter at grovfôr kan høstes lokalt og benyttes hele året. For å utnytte beitesesongen kan det være fordelaktig at kyrene kalver etter sommerbeitesesongen og ikke melkes en del uker på sommeren. Melkeproduksjonen vil derfor kunne være lavest på sommeren.

10. Hva har produktivitetsveksten i landbruket vært de siste 10 årene? Ber om en oversikt som viser for hvert år og totalt sett, og med tilsvarende tall for industrien for øvrig.

Tabell 4. Produktivitetsutviklingen i norsk jordbruk og industri ¹⁾.

Jordbruk	Snitt 14-24	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bruttoprod/t.	1,94 %	3,8 %	5,4 %	0,7 %	-2,3 %	4,3 %	0,3 %	-2,0 %	10,7 %	-4,3 %	3,9 %
Kapitalprod.	1,19 %	2,2 %	3,2 %	-1,6 %	-4,2 %	3,1 %	1,9 %	-2,2 %	8,6 %	-1,4 %	3,5 %
Totalprod.	1,58 %	3,1 %	4,5 %	-0,2 %	-3,1 %	3,7 %	1,0 %	-2,2 %	10,1 %	-3,7 %	3,7 %
Norsk industri	Snitt 14-23	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bruttoprod/t.	0,50 %	-0,7 %	0,1 %	3,0 %	0,8 %	-0,5 %	-3,2 %	4,5 %	-0,4 %	-0,6 %	1,2 %

1) Totaltallkalkylen for jordbruket og Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene for industrien.

Total faktorproduktivitet i industrien framgår av tabellen under, hentet fra *Foreløpig nasjonalregnskap for 2023*.

Tabell 1. Produktivitetsvekst over perioder i markedsrettede fastlandsnæringer. AP = Arbeidsproduktivitet, TFP = Total faktorproduktivitet. Gjennomsnittlige årlige vekstrater. Prosent												
	1973-1983		1984-1991		1992-2003		2004-2011		2012-2019		2020-2023	
	AP	TFP	AP	TFP	AP	TFP	AP	TFP	AP	TFP	AP	TFP
Markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge (utenom boligjenester)	2,6	1,2	2,3	1,4	2,8	2,2	1,3	1,0	1,3	1,0	0,3	0,1
Industri	2,8	1,6	2,1	1,1	1,6	1,1	1,6	1,4	1,0	1,0	-0,4	-0,5
Andre vareproduserende næringer i Fastlands-Norge	3,5	2,4	3,6	2,5	2,1	1,7	1,7	1,2	0,2	-0,6	-0,6	-0,5
Privat tjenesteyting i Fastlands-Norge (utenom boligjenester)	2,0	0,5	1,8	1,0	3,3	2,7	1,2	0,9	1,6	1,4	0,8	0,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

11. Ber om en fylkesvis oversikt over hvordan konsumet av kraftfôr i jordbruks-sektoren fordeler seg samt hva det i prosent utgjør av de ulike husdyrenes kosthold i hvert av de ulike fylkene.

I rapporten Kjøttets tilstand 2024, oppgir Animalia følgende tall for kraftfôrandelen for ulike dyreslag.

	Andel kraftfôr i førseddelen til dyret (%)	Andel norske råvarer i kraftfôret (%)	Andel grovfôr i førseddelen til dyret (%)	Andel norske råvarer i det totale fôret (grovfôr og kraftfôr, %)
Storfe - melkeproduksjon	45	61	55	82
Storfe - ammekuproduksjon	7	51	93	97
Storfe - okser	45	70	55	86
Sau/lam	10	57	90	96
Geit - melkeproduksjon og ammegeitproduksjon	37	50	63	82
Svin*	88	62	2	67
Kylling	100	46	0	46
Egg	100	59	0	59

I Kukontrollen oppgis fylkesvis variasjon i kg kraftfôr per 100 kg energikorrigert melk, samt ytelsen i kg energikorrigert melk per årsku, jf. tabell 4. Som det framgår av tabellen er mengden kraftfôr per kg energikorrigert melk høyest i Vestland og Nord-Norge.

Tabell 5. Kg kraftfôr per 100 kg energikorrigert melk og ytelse per årsku.

	Kg EKM per årsku	Kg kraftfôr per 100 kg EKM
Østfold	9 102	25
Akershus	8 613	27
Innlandet	8 306	30
Buskerud	9 072	30
Vestfold	8 852	27
Telemark	8 586	28
Agder	8 333	29
Rogaland	8 955	31
Vestland	8 875	34
Møre og Romsdal	8 815	31
Trøndelag	8 848	31
Nordland	8 629	33
Troms	8 605	32
Finnmark	8 560	34
Landet	8 717	31

Detaljert oversikt over kraftfôrsalget til ulike dyreslag fylkesvis finnes hos Landbruksdirektoratet her: <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/statistikk-og-utviklingstrekk/utvikling-i-jordbruket/kraftforstatistikk>

12. Viser til tabell 1.12 i sluttprotokollen. Ber om en oversikt over hvordan de samlede overføringene fordeler seg i prosent fordelt på hhv. kjøtt og melkeproduksjon (direkte eller indirekte), frukt- grønt- og kornproduksjon og andre tiltak.

Tabell 6 gir et anslag på fordelingen av bevilgningen til jordbruksavtalen. Fordelingen omfatter ikke verdien av jordbruksfradraget og strømstøtten. I budsjettet for bevilgning i 2026 er om lag 3 milliarder kroner ikke fordelt på produksjoner. En del av jordbruksavtalen gir det liten mening å søke å fordele på produksjoner siden en del ordninger har andre formål enn å gi direkte inntektsstøtte.

Tabell 6. Fordeling av budsjettstøtten over jordbruksavtalen på produksjoner. Mill. kroner.

	Nivå 2026	Andel budsjett
Melk	11 302	38,1 %
Kjøtt og egg	9 931	33,5 %
Korn	4 080	13,8 %
Grønt	1 122	3,8 %
Ikke fordelt	3 239	10,9 %
	29 674	100,0 %

13. Viser til Tabell 3.1 Norskprodusert andel av matvareforbruket på energibasis, i prosent. Hva er norskandelen av matvareforbruket målt i proteinbasis?

Norskandelen av matvareforbruket målt på proteinbasis framgår av siste linje i tabell 3.1 som det vises til i spørsmålet. Selvforsyningsgraden regnet på proteinbasis var iflg. NIBIO/BFJs Resultatkontroll 65 prosent i 2022 og 66 prosent i 2023. Foreløpig tall for 2024 er 62 prosent, som følge av et meget dårlig avlingsår for korn i 2023.

14. Viser til tabell 3.3 om viser at bygg dyrkes på over halvparten av kornarealet i Norge. Anslagsvis hvor mye av bygget som produseres går til matproduksjon i Norge, og hvilken er prosentandelen utgjør det av andelen energi (ref. Tabell 3.1)?

I 2022-2024 ble det benyttet i gjennomsnitt 2.529 tonn med bygg til matmelproduksjon, iflg. Landbruksdirektoratet. Gjennomsnittlig byggproduksjon iht. Totalkalkylen for jordbruket i perioden 2022-2024 er 599.229 tonn. Dette innebærer at 0,42% av byggproduksjonen gikk til mat i 2022-2024.

Den norskproduserte andelen av matvareforbruket på energibasis av «korn og mel» utgjorde i 2023 26,1 %. Dersom man ikke hadde hatt produksjon av bygg ville andel energi i % i 2023 vært 25,9 % (forutsatt at man opprettholder forbruket, som i praksis innebærer at dagens forbruk av norskprodusert bygg erstattes av importert bygg). Norskprodusert bygg utgjør 0,13 % av selvforsyningsgraden. Bygg har kortere veksttid enn hvete (og havre) og kan dyrkes på en mye større del av jordbruksarealet enn hvete.

15. Hva ville hhv. selvforsyningsgraden og dekningsgraden i Norge teoretisk vært dersom alt bygget som dyrkes i Norge ble benyttet som matkorn i stedet for brukt å bli brukt som dyrefôr?

Det er et betydelig energiinnhold i produksjon av bygg og havre, hvor det meste i dag brukes til dyrefôr. Den totale energien i norsk byggproduksjon (regnet som mel) er på 6 950 terajoule, og totalt energiinntak i befolkningen er på 22 846 terajoule.

Rent teoretisk ville selvforsyningsgraden i 2023 gå fra 46,6 prosent til 76,9 prosent, mens dekningsgraden vil gå fra 86,6 prosent til 116,9 prosent. Tallene baserer seg på antatt gjennomsnittproduksjon på 599.299 tonn bygg (regnes om til mel og deretter om til energi), der sammenlikningen er gjort for 2023 (tall ukorrigert for fôrimport).

Illustrasjonen må anses som teoretisk. Energien i dette scenariet er 108,7 prosent høyere enn det totale engrosforbruket av korn og mel (inkl.) ris. I praksis vil det si at man i tillegg til å erstatte all import av ris, korn mel og bakevarer i tillegg må erstatte andre typer matvarer som importeres med bygg.

Bygg har ikke bakeegenskaper som gjør byggmel realistisk å bruke som matmel i stort omfang. Økt konsum av bygg, for eksempel i stedet for ris, pasta og nudler ville ha stor betydning for selvforsyningsgraden. Oppdrettsfisk betyr mye for dekningsgraden (økning fra selvforsyningsgrad). Oppdrettsfisk føres vesentlig på importert fôr som NIBIO ikke korrigerer for.

16. I vanlig norsk potetgullproduksjon, hva er anslagsvis den norskproduserte andelen av matvarene (poteter og fritryolje) til produksjonen målt i energibasis?

Vel 85 prosent av potetene som inngår i potetproduksjon er norskprodusert. Fritryoljen er i all hovedsak importert.

17. Hva er årlig prosentvis lønnsvekst i Norge og årlig prosentvis inntektsvekst for bøndene? Ber om en tabell for årene 2021-2025

Tabell 7. Årslønnsvekst og årlig endring i jordbrukets sammenligningsinntekt.

	2021	2022	2023	2024*	2025**
Årlig lønnsvekst (SSB konjunkturtendensene)	3,7 %	4,1 %	5,3 %	5,4 %	4,3 %
Vekst i jordbrukets sammenligningsinntekt (BFJ)	1,5 %	25,4 %	-8,5 %	35,0 %	19,0 %

* Foreløpig regnskap BFJ

** Budsjett/prognose

18. Det vises til tabell 4.1 Gul bok 2025. Ber om en tabell over statens utgifter til landbruk og mat i årene 2010-2025, i mrd. faste 2025-kroner og mrd. kroner nominelt. Spørsmålet er forelagt Finansdepartementet som har gitt svaret gjengitt i tabell 7. Beløpene gjelder hele LMDs område samlet, ikke bare jordbruksavtalen.

Tabell 8. Statens utgifter til landbruk og mat i årene 2010-2025*

	Nominelle tall	2025-priser	Deflator
2010	15 556 858	25 413 377	0,612
2011	15 946 515	25 137 583	0,634
2012	16 456 414	25 130 806	0,655
2013	17 033 467	25 173 251	0,677
2014	17 285 850	24 799 830	0,697
2015	17 380 383	24 369 510	0,713
2016	17 624 914	24 139 804	0,730
2017	17 976 577	24 124 850	0,745
2018	19 828 605	25 875 215	0,766
2019	19 417 418	24 602 860	0,789
2020	20 221 698	25 250 225	0,801
2021	20 527 858	24 580 325	0,835
2022	25 089 401	28 434 001	0,882
2023	28 955 540	31 327 106	0,924
2024	31 571 616	32 764 909	0,964
2025	33 075 512	33 075 512	1,000

** Bruk av to datasett før og etter 2017 vil innebære et mindre avvik for de tidligste årene, og det skyldes at det blir brudd i korreksjoner som gjøres bakover i tid.*

Med hilsen

Nils Kristen Sandtrøen

Nils Kristen Sandtrøen